

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Børne- og Opdragelseshjemmet „Himmelbjerggaarden“s Overgang til en selvejende Stiftelse.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 789 ff.)

Sagen sattes under Forhandling.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Som det vil være det høje Ting bekendt, anlagde Forstander Budde et Børnehjem oppe paa Himmelbjerggaarden i Aaret 1896. Athan netop valgte denne Plads, havde vel sin Grund i hans poetiske Evne og Syn paa mange Forhold. Himmelbjerggaarden har jo en meget smuk Beliggenhed, og desuden var den historisk bekendt gennem sin Ejer Peter Nielsen, som jo i sin Tid havde den Strid med Steen Blicher, som mindes gennem Grundtvigs Digt: „Kong Kristian sad paa Silkeborg“. Han lededes, som sagt, maaske noget af sine poetiske Tilbøjeligheder. Thi havde han udelukkende ladet praktiske Hensyn været raadende, kunde der nok være Tvivl om, hvor vidt Hjemmet var bleven lagt paa den Plads, hvor det nu ligger. Det ligger nemlig, hvad man plejer at kalde afsides, idet der er langt til Station, og det ligger tilmed meget højt, hvad jo ogsaa har sine Vanskeligheder. Ikke desmindre blev Hjemmet anlagt i 1896 og betydelig udvidet i Aarenes Løb, dels ved Hjælp af en lille Kapital, for Resten kun 4,000 Kr., som Budde selv ejede, dels ved Hjælp af Gaver, som bleve skænkede ham af private, og dels ved Understøttelse fra Statens Side, idet Staten gentagne Gange ydede ham Laan. I August 1901 fremkom der en Ansøgning til Ministeriet fra Forstander Budde om, at Ministeriet vilde komme ham yderligere til Hjælp, enten ved at give et forhøjet Aarstilskud til Hjemmet og Fritagelse for Renter og Afdrag af Laanene eller ogsaa ved at overtage Ejendommen og oprette den til en selvejende Institution. Det havde nemlig vist sig, at Budde havde forskellige økonomiske Vanskeligheder, som han ikke ved egen Hjælp kunde komme

ud over, skønt Staten gav et Tilskud af 7,880 Kr. aarlig og havde laant ham 100,000 Kr. foreløbig rente- og afdragsfrit. Foranlediget ved dette Andragende lod jeg tre i disse Sager meget kyndige Mænd rejse over for at se paa Anlægget, nemlig Overretsassessor Brun, Bygningsinspektør Kampmann i Aarhus og Plejehjemsforstander Carl Christensen i Ordrup. De undersøgte Hjemmet derovre, gav en Beskrivelse deraf og en Udtalelse om, hvorledes de mente, at Sagen kunde gribes an, og i Hovedsagen tilraadede de, at Plejehjemmet overgik til en selvejende Institution. Da der nu nærmere fra Ministeriets Side forhandlede med senere afdøde Forstander Budde om Sagen, viste det sig, at han havde vurderet Anlægget til 166,477 Kr. 50 Ø, en Vurdering, som jeg for mit Vedkommende fandt alt for høj, og jeg kunde derfor ikke paa dette Grundlag stille Forslag til Rigsdagen om en Ordning. Derimod blev der paa Finansloven i Fjor bevilget en Forhøjelse af det aarlige Tilskud til 10,000 Kr., ligesom Rentefriheden og Afdragsfriheden for de 40,000 Kr. af Statslaanet yderligere forlængedes indtil 1905. Saaledes blev Sagen ordnet i Fjor, men at det maatte være en foreløbig Ordning, vare alle klare over. Fra Forstander Buddes Side ønskedes en endelig Ordning, saaledes at Hjemmet blev bevaret, idet han meget nødig vilde se Hjemmet nedlagt, da han jo sammen med sin Hustru havde lagt et betydeligt Arbejde deri. Efter at Budde var død, rettedes der en Forespørgsel til Enken om, hvorledes hun stillede sig til Sagen, og hun erklærede sig villig til — og ønskede det ogsaa — at overdrage Hjemmet til en selvejende Institution, efter at det var vurderet af to Mænd, en valgt fra hendes Side og en valgt fra Ministeriets Side, saaledes at disse to Mænd i Fællesskab skulde tage en Opmand, hvis de ikke maatte være enige om Vurderingen. Denne Vurdering har fundet Sted, og Ejendommen vurderedes nu til 155,062 Kr., hvilket altsaa er over 11,000 Kr. mindre end Vurderingen i Fjor, uagtet der i Mellemtiden er købt 18²/₃ Tdr. Land ind til Anstalten, nemlig et Hus med et saadant Jordtilliggende, bestaaende af Ager, Skov og Mose, en Jordlod, der er næsten uundværlig for